

Fra redaktøren

*Ask vet jeg reiste seg
Yggdrasil kalt ...*

I ett av Edda-diktene, *Voluspå*, får vi vite at selve ur-treet, med greiner som rekker ut over hele verden, var en ask. Denne asken spilte en betydelig rolle i den gamle norrøne troen. Fra treet gikk det ut tre røtter. Under den ene holdt Hel, gudinnene over dødsriket til, under en annen fantes jotner og rimtusser, og under den tredje bodde menneskene. Yggdrasil sørget for orden og struktur i verden, holdt de ulike maktene fra hverandre og var en kilde til visdom. Men treet har en vond skjebne og et tidlig tegn på verdens undergang, *Ragnarok*, er når asken begynner å visne:

*Yggdrasil står
men det eldgamle treet
jamrer skjelvende
jotnen løsnes*

Nå dør asken over hele Nord-Europa. Vi har all grunn til å være bekymret. Ikke for spådommene til våre norrøne forfedre, men for at ett av de staseligste trærne i norsk natur er i ferd

med å forsvinne. Dessuten har vi et mylder av organismer som er avhengige av asken; lav, sopp, moser og insekter. Når asken forsvinner vil mange av disse også gå tapt, og naturmangfoldet blir fattigere. Helt håpløst er det imidlertid ikke – kanskje kan asken ennå berges? Les artikkelen til Schei m.fl., så får du svar.

I dette heftet finnes selvsagt flere artikler om norsk natur. Om det geologiske underverket vi kaller Sognefjorden og hva som befinner seg langt der nede i dypet, og om funn av en sjelden børstemark utenfor kysten vår. Dessuten har vi en artikkel om fossiler og hvordan denne prosessen foregår, der eldgamle avtrykk av dyr og planter dannes. Vi serverer også en artikkel om astronomi, der Henning Knutsen viser at dette faget har en flere tusen år lang tradisjon.

Avslutningsvis feirer vi et lite jubileum. Det er nye idéer som driver vitenskapen fremover, og en slik idé oppsto for nøyaktig femti år siden. At en tidligere redaktør for *Naturen* spilte en viktig rolle i dette gir oss selvsagt en ekstra grunn til å feire.

Arne Skorping